Едукативно Информативни Центар

УВОД У ПАТЕНТНИ СИСТЕМ

Технолошко-металуршки факултет
Карнегијева 4, Београд
27.10.2016. године

Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Едукативно Информативни Центар

Агенда

- Патентни систем (појам, значај)
- Предмет заштите
- Услови заштите патентом
- Поступак за заштиту патентом
- Мали патент
- Делови пријаве за признање патента/малог патента
- Међународна заштита
- Извори информација

Едукативно Информативни Центар

Примери заштићених права ИС

Жиг	Дизајн	Патент	Ауторско право

Различите врсте права ИС у једном производу

Патенти:
- Једињење
- Соли
- Полиморфи
- Формулација
- Поступак
- Паковање

Жигови:
- Nexium
- Astra Zeneca logo

Индустријски дизајн:
- изглед амбалаже

Ауторско право:
?

Едукативно Информативни Центар

Национална заштита - Патенти

Закони и прописи:

- Закон о патентима ("Службени гласник РС" бр. 99/11 од 27.12.2011. године)
- Правилник о садржини јавних регистара, потврда, пријава и захтева у поступку заштите проналазака, као и о врстама података, начину подношења пријаве и објављивања проналазака
  ("Службени лист РС", бр. 113/2012 од 30.11.2012. године, 73/2016 од 31.08.2016. године)

Сви закони и прописи из области заштите патентом доступни су на интернет страници ЗИС-а:
http://www.zis.gov.rs/prava-is/patenti/прописи.3.html

Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Проналазак

- Техничко решење одређеног проблема
- Представља техничко учење (инструкције техничким особама како да реше технички проблем)
- Из било које области технике
- Проналазак се штити патентом или малим патентом

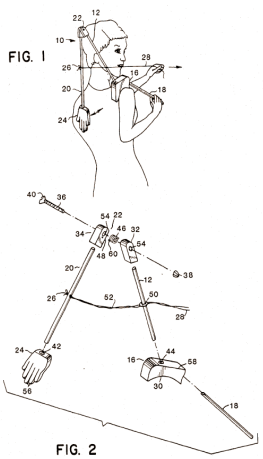

Едукативно Информативни Центар

ПАТЕНТ

EP 1 535 121 B1

EUROPEAN PATENT SPECIFICATION

Патенти се одобравају у скоро свакој земљи света!

- Правна титула која даје свом носиоцу:
  - **Ексклузивно право** да спречи друге да производе, нуде, стављају у промет, употребљавају заштићени проналазак без дозволе носиоца права
  - **У земљи у којој је патент одобрен**
  - За ограничени **временски период (до 20 година).**
- У замену за монополску позицију носилац мора открити проналазак јавности

Открити проналазак → **Добити ексклузивност (патент)**

Подносилац патентне пријаве

Јавност

Едукативно Информативни Центар

Патент: Садржај права (илустрација)

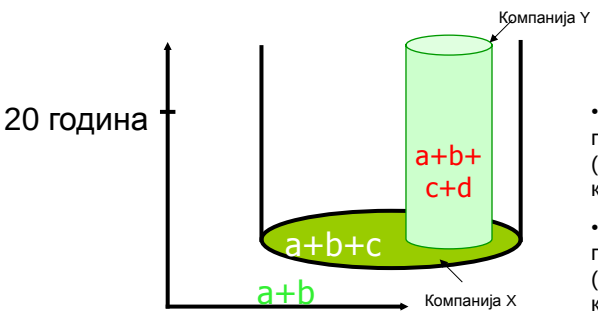

Производ нпр. паста за заубе

- Компанија Y не може да производи производ (a+b+c+d) без дозволе компаније X
- Компанија X не може да производи производ (a+b+c+d) без дозволе компаније Y

Компанија X:
- носилац патента у Србији
- производи и продаје проналазак у Србији
- патент истиче: 31.12.2016.г

Компанија Y:
- носилац патента у Србији
- патент истиче: 31.12.2020.г

Питање: Да ли ови проналасци могу да се производе у Кини?

Едукативно Информативни Центар

Шта се може штитити патентом?

- Проналазак из било које области технике:
- Производ (нпр. уређај, хемијско једињење, композиција, биолошки материјал)
- Поступак (нпр. Технолошки поступак, поступак добијања производа)
- Примена (производа или поступка)

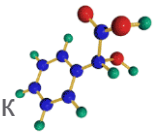

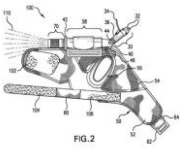

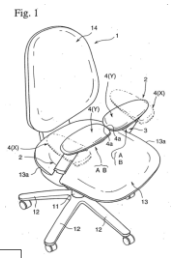

•Мали патент – само производ (уређај)
•Трајање – максимално 10 година

Едукативно Информативни Центар

Шта се не може штитити патентом?

- Проналасци чија би комерцијална употреба била противна јавном поретку или моралу
- Хируршки и дијагностички поступци или поступци лечења на људском или животињском телу
- Биљне сорте и животињске расе

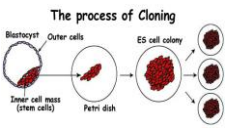

Едукативно Информативни Центар

Шта се не сматра проналаском?

- Открића, научне теорије и математичке методе
- Естетске креације
- Планови, правила и поступци за обављање интелектуалних делатности, за играње игара или за обављање послова
- Програми рачунара
- Приказивање информација

$$\hat{n}_H = n_{heter}^2 \times \sum_{j=1}^{n_{heter}} [n_A^2(j)/n_B^2(j)],$$

$$\hat{n}_U = \hat{n}_H + \frac{n_{heter}}{n_{heter}-1}\left(\frac{n_A^2}{n_B^2} - \hat{n}_H\right),$$

$$\hat{n}_G = n_{heter}\left\{\prod_{j=1}^{n_{heter}} \frac{n_A^2(j)}{n_B^2(j)}\right\}$$

- као такви
- Недостатак техничког карактера

Едукативно Информативни Центар

Шта чини проналазак патентом?

- Новост (проналазак је нов ако није обухваћен стањем технике)
- Инвентивни ниво
- Индустријска применљивост
- Није изузет од патентибилности

Едукативно Информативни Центар

Стање технике

Датум подношења:
27.10.2016.

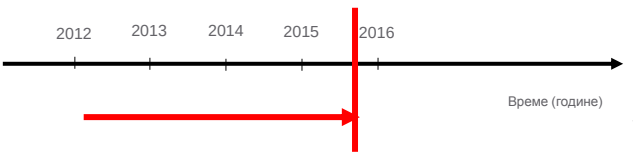

Стање технике чини све што је доступно јавности пре датума подношења пријаве патента, писменим или усменим описом, употребом или на било који други начин било где у свету

Едукативно Информативни Центар

Објављивање радова или Подношење патентних пријава

-Поднети пријаву патента пре објаве рада

-Користити уговор о неоткривању информација

-Немојте откривати битне техничке информације

-Користити ознаку „Поверљиво“

-Потражити помоћ професионалца! – уколико не можете сами да саставите патентну пријаву

Едукативно Информативни Центар

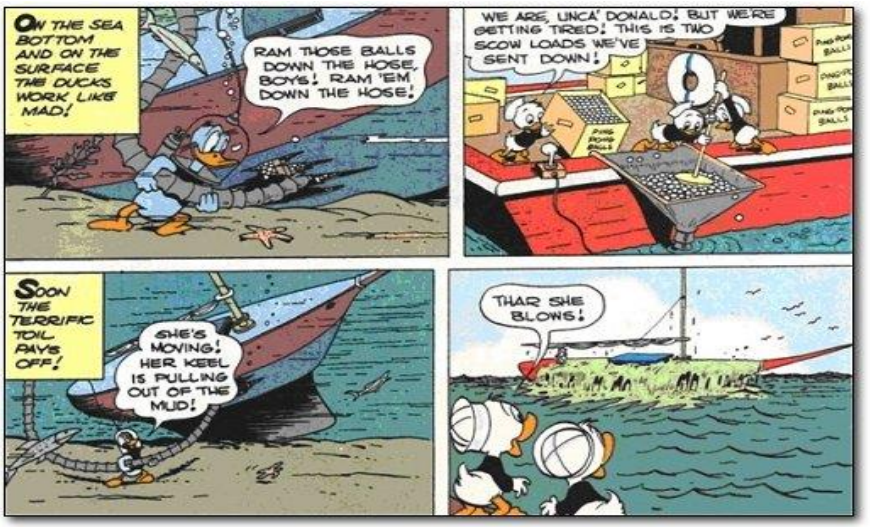

'The Sunken Yacht', © 1949 Walt Disney Corporation

Едукативно Информативни Центар

Пример:

Патентни захтев:

1. Посуда која обухвата резервоар (1) са затварачем (2) **назначена тиме** да садржи посебну површину (3) за хватање на најмање једној страни резервоара (1) и избочине (4) које омогућавају сигуран захват када су прсти или резервоар мокри
2. Посуда према захтеву 1. **назначена тиме** да су избочине распоређене на површини за хватање

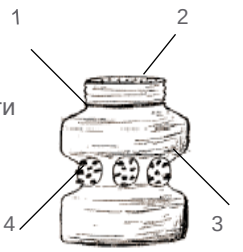

Стање технике:

Посуда за шећер која се користи у ресторанима

Едукативно Информативни Центар

ИНВЕНТИВНИ НИВО ПРОНАЛАСКА

•Проналазак има инвентивни ниво ако за стручњака из одређене области не произилази на очигледан начин из стања технике

•Комбинација докумената за доказивање недостатка инвентивног нивоа

Едукативно Информативни Центар

- Стручњак из одређене области = просечан стручњак, у области технике из које је проналазак, који нема инвентивне способности
- Очигледан начин = начин који не укључује примену било којих вештина или способности које су изнад онога што се очекује од просечног стручњака
- Стање технике = све што је било доступно јавности, на било који начин, пре датума подношења пријаве

Едукативно Информативни Центар

ИНДУСТРИЈСКА ПРИМЕЊИВОСТ ПРОИЗВОДА

•Проналазак је индустријски примењив ако се предмет проналаска може произвести или употребити у било којој грани индустрије и у пољопривреди

Едукативно Информативни Центар

Поступак за признање патента

- Правна заштита проналаска остварује се у управном поступку који води Завод за интелектуалну својину

– Подношење пријаве
– Испитивање формалне уредности пријаве (гарантована је тајност пријаве све до њене објаве)
– Претраживање и израда извештаја о претраживању
– Објава уредне пријаве и извештаја о претраживању у ГИС (од тада теку привремена права која су по садржају иста као и патент)
– Суштинско испитивање пријаве (новост, инвентивни ниво, индустријска примењивост)
– Одлука о признању тј. одбијању

Едукативно Информативни Центар

Поступак за признање патента у РС

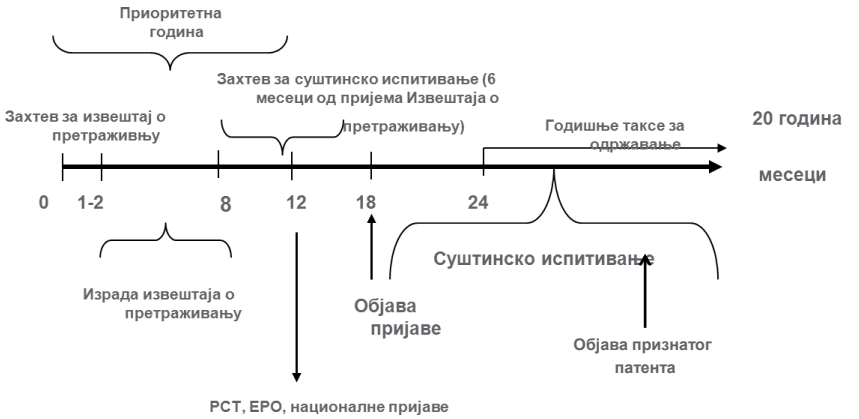

Едукативно Информативни Центар

Основни трошкови националне заштите - Таксе

- Такса за подношење пријаве: 7.330 дин. (до 10 патентних захтева)
- Такса за подношење захтева за израду извештаја о претраживању: 300 дин.
- Такса за суштинско испитивање: 22.000 дин.
- Годишње таксе за одржавање:
  за 3. годину: 10.270 дин.
  за 4. годину: 12.470 дин.
  за ....

Напомена: Ако је подносилац пријаве за признање патента физичко лице таксе се плаћају у износу умањеном за 50%.

Државне институције? – Закон о РАТ

Накнаде које плаћају сви:

- Накнада за објаву података о признатом праву: 380 дин.
- Накнада за штампање патентног списа: за једну страну: 200 дин.

Едукативно Информативни Центар

Мали патент

- Предмет проналаска: конструкција производа или распоред његових саставних делова
- Трајање заштите: 10 година
- Поступак признања:

  - признати мали патент (не испитује се на новост, инвентивни ниво и индустријску применљивост)

  - испитани мали патент (на захтев носиоца малог патента испитује се новост, инвентивни ниво и индустријска применљивост)
- Поступци грађанско правне заштите не могу се покренути ако признати мали патент нема потврду о испитивању

Едукативно Информативни Центар

Садржина пријаве за заштиту проналаска

- Пријава за заштиту проналаска садржи:

  - захтев за признање права

  - опис проналаска

  - један или више патентних захтева

  - нацрт

  - апстракт

Да би се патент признао подносилац мора у пријави потпуно да открије проналазак (сваку карактеристику неопходну за примену проналаска са свим потребним детаљима, тако да је просечном стручњаку очигледно како се тај проналазак може успешно применити у пракси)

Едукативно Информативни Центар

Како изгледа патент?

Библиографски подаци

апстракт

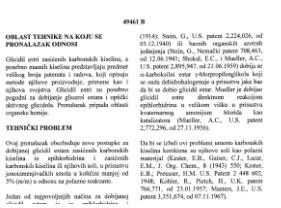

опис

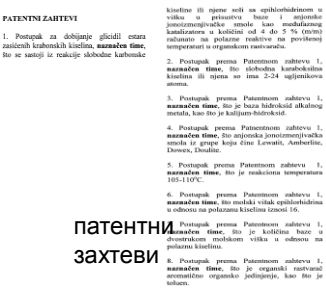

патентни захтеви

нацрт

Едукативно Информативни Центар

Патентни захтев

- Обим заштите која се штити патентном одређен је садржајем патентних захтева

- Патентни захтеви морају бити
  - јасни
  - сажети
  - потпуно подржани описом проналаска
  - састављени тако да дефинишу проналазак искључиво техничким карактеристикама проналаска

Едукативно Информативни Центар

Где поднети патентну пријаву?

- Зависно од стратегије комерцијализације бирају државе у којима се жели спровести заштита проналаска неким од путева за признање патента
- Не постоји међународно признат патент који би важио у целом свету
- Земља у којој је настао проналазак често није најважнија за комерцијално искоришћавање. Размишљати на време о међународној заштити
- Избор пута за заштиту:

Национална рута	Европска патентна пријава	Коришћење PCT руте
ЗИС РС или други нац. завод	ЕПО	WIPO

- **ВАЖНО! Приоритет: 12 месеци од датума подношења прве пријаве (Париска конвенција) - рок када се може поднети идентична пријава у иностранству**

Едукативно Информативни Центар

Избор руте за међународну заштиту патента

- Национални патентни систем

Пријава → Национални завод (нпр. DE, FR, USA, HR...) → Патент

- Регионални патентни систем (ЕПО)

Пријава → Регионални патентни заводи → Верификација патента

- PCT систем

Пријава → Међународна фаза → Национални завод → Патент; Национални завод; Регионални патентни завод

- Таксе!

Едукативно Информативни Центар

Ко је власник мог проналаска?

- Право на заштиту проналаска има:
- Проналазач или његов правни следбеник или наследник
- Послодавац или његов правни следбеник
- Проналазак који запослени створи у радном односу по правилу припада послодавцу

Едукативно Информативни Центар

Проналасци из радног односа

1. Проналазак који запослени створи извршавајући своје редовне радне активности или посебно наложене послове
2. Проналазак који запослени створи у вези са активностима послодавца или коришћењем материјално техничких средстава, информација и других услова које је обезбедио послодавац
3. Проналазак који запослени створи у року од годину дана од дана престанка радног односа а који би да је створен у току радног односа био проналазак из тачке 1 или 2.

Едукативно Информативни Центар

Поступање у случају настанка проналаска у току радног односа

- Писмени извештај којим се послодавац обавештава о проналаску
- Обавештење запосленом (у току 2 месеца) да ли је проналазак из радног односа и да ли ће послодавац поднети пријаву
- Послодавац је дужан да пријаву поднесе у року од 6 месеци
- Ако послодавац не жели да поднесе пријаву, проналазач има право да проналазак заштити на своје име (осим у случају постојања пословне тајне у вези са проналаском)

Едукативно Информативни Центар

- Ако послодавац одлучи да одустане од већ поднете пријаве или да се одрекне признатог права, мора о томе писмено да обавести проналазача и да на њега пренесе право из пријаве или признато право

Едукативно Информативни Центар

Политика ИС у организацијама

- Успостављање правилника који треба да:
- Утврди критеријуме за дефинисање власништва над правима ИС и начине решавања проблема који могу да настану у вези са питањем власништва (запослени, спољни сарадници, спонзорски уговори, сарадња са другим институцијама …)
- Дефинише обавезе, права и привилегије свих који учествују у стварању ИС (обавеза откривања, накнаде, нематеријална добит, право на жалбу …)
- Развије основно упутство за управљање ИС (правна заштита, управљање, коришћење ИС …)

Едукативно Информативни Центар

Патентни на факултетима

- Факултети који су носиоци права ИС имају значајну улогу у иновативним активностима и економском развоју друштва
- Факултети се охрабрују да препознају своје везе са привредним друштвима (део јавног интереса)

Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Едукативно Информативни Центар

Патенти на универзитетима

- Универзитети нису привредни субјекти и често немају капацитете за комерцијализацију права ИС

- **У власништву факултета**: носиоци права су факултети а често њима управљају Канцеларије за трансфер технологије
- **Настали на факултетима**: патенти чији је бар један проналазач запослен на факултету. Обично су носиоци права нека од привредних друштава
- Много више патената из друге групе (ЕУ)

Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Едукативно Информативни Центар

Шта успешни универзитети раде

- Активно промовишу предузетништво за студенте, професоре и истраживаче
- Комерцијализација је дужност/обавеза а не опција
- **Патентирање vs научне публикације?**
- Анализа и идентификација извора нових идеја
- Анализа комерцијалног потенцијала пројеката
- Ангажовање експерата за подршку комерцијализацији и старт-ап привредним субјектима
- Негују везе са другим универзитетима и привредом

Едукативно Информативни Центар

Позитивни ефекти

- Увећање финансијских средстава (лиценцирање и надокнаде) која могу да се искористе за истраживања у новим областима која се обично тешко финансирају на традиционалне начине
- Пример: Cohen-Boyer Patents by Stanford
- Стварање spin off компанија које су у власништву Универзитета (пример компанија насталих на Oxford универзитету - http//www.isis-innovation.com)
- Бржа експлатација проналазака

Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Едукативно Информативни Центар

Компаније основане на бази И&Р са Стенфорд универзитета

- Altera
- Atheros Communications
- BEA Systems
- Charles Schwab & Company
- Cisco Systems
- Cypress Semiconductor
- DNAX Research Institute
- Dolby Laboratories
- eBay
- E*Trade
- Electronic Arts
- Gap
- Google
- Hewlett-Packard Company
- IDEO
- Intuit
- Kiva
- Linked In
- Logitech
- Mathworks
- McCaw Cellular Communications
- MIPS Technologies
- Nanosolar, Inc.
- Netflix
- Nike
- NVIDIA
- Octel Communication
- Odwalla
- Orbitz
- Rambus
- Rational Software
- Silicon Graphics
- Sun Microsystems
- Sun Power Corp.
- Taiwan Semiconductor
- Tandem Computers
- Tensilica
- Tesla Motors
- Trilogy
- Varian Associates
- VMware
- Whole Earth Catalog
- Windham Hill Records
- Yahoo!
- Zillow

Извор: WIPO

Едукативно Информативни Центар

The Cohen-Boyer Patent

- US 4,237,244, “Process for producing biologically functional molecular chimeras” (1974 поднета патентна пријава), патент на снази 1980-1997
- Носилац права: Stanford University of California
- $255 милиона на основу лиценцне накнаде
- 2.442 нова производа са 35 милијарди $ продаје
- 468 лиценци дато је различитим компанијама:

Amagen $54,7 мил

Lilly $36,6 мил

Genentech $34,7 мил

Schering $17,3 мил

Johnson&Johnson $13,5 мил

Merck $10 мил

.....

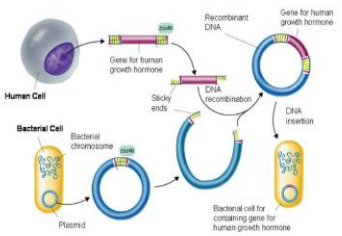

The Basics of making rDNA – demonstrated with the Human growth

Правилник о вредновању научно-истраживачког рада

примена.						
Техничка решења	**М80**					
Ново техничко решење примењено на међународном нивоу		М81		8		
Ново техничко решење (метода) примењено на националном нивоу		М82		6		
Битно побољшано техничко решење на међународном нивоу		М83		4		
Битно побољшано техничко решење на националном нивоу		М84		3		
Ново техничко решење (није комерцијализовано)		М85		2		
Пријава међународног патента		М86		2		
Пријава домаћег патента		М87		1		
Патенти	**М90**					
Регистрован патент на међународном нивоу		М91		16		
Регистрован патент на националном нивоу		М92		12		
Објављен патент на међународном нивоу		М93		9		
Објављен патент на националном нивоу		М94		7		
Реализована, сорта, раса или сој на међународном нивоу		М95		12		
Реализована, сорта, раса или сој на националном нивоу		М96		8		
Призната сорта, раса или сој на међународном новоу		М97		5		
Призната сорта, раса или сој на националном новоу		М98		3		

Важно

- Препорука да се консултује МПН или чланови комисије/одбора ко одлучује о напредовању у звања и да се растумаче следеће нејасноће које су произишле из неједнозначне терминологије са терминологијом коришћеном у Закону о патентима:
- M91 - да ли се односи на регистрован (признат) или реализован патент на међунардоном нивоу
- M92 – да ли се односи на регистрован (признат) или реализован патент на националном нивоу
- M93 – да ли се односи на објављену патентну пријаву (није испитана новост у тој фази) или објављен (самим тим и регистрован) патент на међународном нивоу
- M94 – да ли се односи на објављену патентну пријаву (није испитана новост у тој фази) или објављен (самим тим и регистрован) патент на националном нивоу

Едукативно Информативни Центар

Правилник о вредновању резултата научно-истраживачког рада

- Техничко-технолошке и биотехничке науке

Научни сарадник	Укупно	16
Обавезни (1)	M10+M20+M31+M32+M33+M41+M42+M51 +M80+M90+M100	9
Обавезни (2)	M21+M22+M23	5
Виши научни сарадник	Укупно	50
Обавезни (1)	M10+M20+M31+M32+M33+M41+M42+M51 +M80+M90+M100	40
Обавезни (2)	M21+M22+M23	15
Обавезни (3)	M81-83, M90-96, M101-103, M108	7
Научни саветник	Укупно	70
Обавезни (1)	M10+M20+M31+M32+M33+M41+M42+M51 +M80+M90+M100	54
Обавезни (2)	M21+M22+M23	23
Обавезни (3)	M81-83, M90-96, M101-103, M108	7

Напомена У области архитектуре просторног планирања и урбанизма у групацији "тврди бодова (Обавезни (2))" се вреднују категорије M21+M22+M23+M24.

Више информација

www.zis.gov.rs

- Најчешћа питања
- Обрасци, упутства и примери
- Законодавство
- Таксе и накнаде
- Листа заступника

....

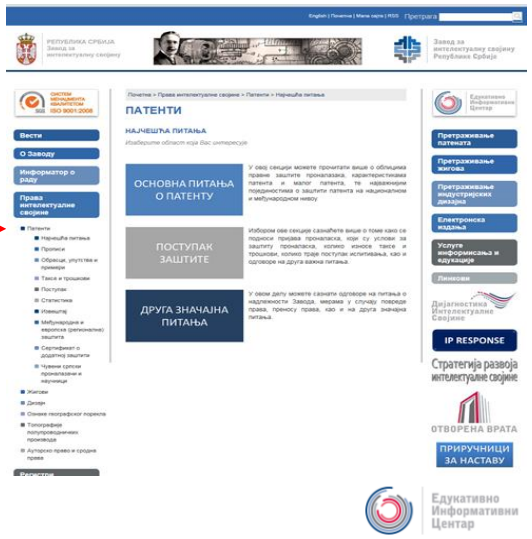

ИС и образовање на универзитетима

- Изазов за будућност је увођење наставе о ИС на свим државним универзитетима/факултетима: техничке, пољопривредне, факултете природних наука, економија, уметности, пословно управљање, итд...
- Развијени различити материјали за универзитете који немају капацитете да сами развијају или немају предмет посвећен ИС.
- Материјали спремни за коришћење са презентацијама и студијама случајева

•www.epo.org

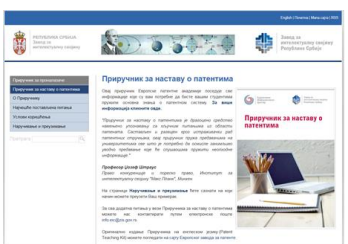

•www.zis.gov.rs

Едукативно
Информативни
Центар

Хвала на пажњи!

Даниела Златић Шутић, дипл.инж.металургије
Руководилац Едукативно Информативни Центар

dsutic@zis.gov.rs

Завод за
интелектуалну својину
Републике Србије

Едукативно
Информативни
Центар